

Bydgoszcz, 30 czerwca 2017 r.

L. dz. 282 / Z. Kr. / SW / 2017

Pani

Anna ZALEWSKA

Minister Edukacji Narodowej

Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” z rozczarowaniem przyjął przedłożone w dniu 01.06.2017 r. do konsultacji publicznych ministerialne propozycje zmian w Karcie Nauczyciela, które znajdują się w projekcie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (projekt z 30.05.2017 r.; znak: DSWM-WA.350.89.2017.HR).

Należy wskazać, że zgodnie z § 3 Zarządzenia Nr 56 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 03.11.2016 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty zadaniem Zespołu ma być cyt. „wypracowywanie rozwiązań systemowych w dziedzinie edukacji narodowej oraz definiowanie długofalowej strategii polityki oświatowej w zakresie praw i obowiązków pracowników oświaty, w szczególności w zakresie:

- 1) finansowania oświaty;
- 2) wynagradzania nauczycieli;
- 3) awansu zawodowego nauczycieli;
- 4) czasu pracy i warunków pracy nauczycieli.”

Stwierdzamy, że do dzisiaj nie został przedstawiony projekt ustaleń i rozbieżności, który podsumowuje dotychczasowe prace Zespołu w w/w obszarach. Tym samym, wbrew sugestiom zawartym w uzasadnieniu projektu ustawy, nie może on być potraktowany jako efekt wspólnej pracy strony rządowej, reprezentatywnych związków zawodowych zrzeszających nauczycieli oraz korporacji samorządowych.

Odnosnie proponowanych uregulowań w części dotyczącej finansowania zadań oświatowych WZZ „Solidarność - Oświata” stwierdza, że reguluje on tylko pewien fragment związany z dotacjami. Poza zmianami jest natomiast główna część,

czyli zmiany w subwencji. Przesunięcie decyzji w tym zakresie na rok 2019 powoduje, że całkowicie bezzasadne jest proponowanie zmian w systemie wynagradzania nauczycieli. Uproszczenie systemu wynagradzania nauczycieli oraz ustalenie nowych zasad, które mają w znaczący sposób podnieść wynagrodzenia dla prawie 600 tysięcy nauczycieli w Polsce jest w oczywisty sposób związane z rozstrzygnięciami związanymi ze zmianami w subwencji oświatowej. Utrzymanie na rok 2018 status quo w finansowaniu zadań objętych subwencją musi oznaczać utrzymanie status quo w dotychczasowym systemie wynagradzania nauczycieli. Tym samym bezzasadne jest proponowanie zmian w Karcie Nauczyciela w tym zakresie - szczególnie, że zmierzają one wprost do likwidacji niektórych świadczeń.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” przedstawia poniżej swoje uwagi, zastrzeżenia i propozycje w poszczególnych blokach tematycznych, które znajdują się w przedłożonym do konsultacji projekcie ustawy.

I. Awans zawodowy nauczycieli i ocena pracy.

Co do zasady, Związek nie jest przeciwny zastąpieniu oceny dorobku zawodowego za okres stażu oceną pracy nauczyciela.

Wskazujemy jednak, że najpierw muszą zostać przedstawione szczegółowe kryteria oceniania nauczyciela na poszczególne oceny. Nie do przyjęcia jest zaproponowana przez MEN koncepcja polegająca na braku precyzyjnych kryteriów oceny pracy nauczyciela (na poszczególnych stanowiskach, stopniach awansu zawodowego oraz poszczególnych typach szkół i placówek). Propozycja MEN zakłada wydanie rozporządzenia zawierającego ogólne (ogólnikowe) kryteria oraz cedowanie przez państwo swoich obowiązków na dyrektorów szkół i placówek, którzy mają opracować i wdrożyć wewnętrzne regulaminy oceniania. Co prawda mają być one opiniowane przez właściwych kuratorów oświaty, ale obserwując dotychczasową praktykę funkcjonowania kuratoriów oraz ich zasoby kadrowe, to można z dużym prawdopodobieństwem założyć automatyczne zatwierdzanie „radosnej twórczości” dyrektorów.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” uważa, że ocena pracy nauczyciela musi być uregulowana na poziomie ustawy i rozporządzenia - z zagwarantowaniem możliwości odwołania się nauczyciela od ustalonej oceny. Proponujemy uwzględnić w ocenianiu pracy dyrektora szkoły kwestie przestrzegania prawa, ze szczególnym naciskiem na prawa pracownicze. Nie może być tolerowana przez władze publiczne sytuacja, gdy ustalana jest dla dyrektora ocena wyróżniająca a państwo (samorząd) płaci wielotysięczne odszkodowania

h. m. k.

za łamanie praw pracowniczych i zwalnianie nauczycieli z rażącym naruszeniem prawa.

WZZ „Solidarność - Oświata” zdecydowanie negatywnie ocenia propozycję poszerzenia dotychczasowej skali ocen „w dół” i wprowadzenia oceny „niezadowolającej”! Uważamy, że jest to kuriozalna propozycja, która negatywnie wpłynie także na prestiż naszego zawodu. Analizując proponowane przez MEN konsekwencje tej oceny zauważamy, że narusza ona zasadę stabilizacji zawodowej nauczyciela. Daje bowiem dyrektorowi szkoły możliwość rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem bez względu na jego stopień awansu i sposób zatrudnienia. To powoduje, że stabilizacja, która jest wynikiem zatrudnienia na podstawie mianowania staje się fikcją. Ponadto, utrzymanie tej oceny daje możliwość stosowania różnych nacisków na nauczyciela. Uważamy, że można poszerzyć dotychczasową skalę ocen „w górę” o ocenę bardzo dobrą lub szczególnie wyróżniającą ale niedopuszczalne jest utrzymanie propozycji oceny niezadowolającej.

Wskazujemy ponadto, że propozycje ministerialne eliminują przedstawicieli związków zawodowych, zarówno ze składów zespołów oceniających pracę jak i ze składów komisji do spraw awansu zawodowego. Stanowi to istotne ograniczenie praw związkowych i obywatelskich członków związków zawodowych. Proponujemy utrzymanie dotychczasowych rozwiązań w tym zakresie.

Związek uważa, że kwestię ustalenia długości staży oraz wymagań na poszczególne stopnie awansu zawodowego należy rozpatrywać w kontekście zmiany systemu wynagradzania. Nie może być tak, że nauczyciele będą jedyną grupą zawodową, której państwo będzie stawiało coraz wyższe wymagania i wydłużało okresy dojścia do wyższych stopni bez gwarancji godziwego wynagrodzenia! Odnosimy bowiem nieodparte wrażenie, że główną motywacją pracy w zawodzie nauczyciela ma być możliwość tej pracy!

II. System wynagradzania, płace, dodatki.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” podnosi, że w ministerialnej propozycji nie ma żadnej informacji o skali proponowanych podwyżek oraz brak jakiegokolwiek powiązania wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli ze wzrostem PKB, przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce itp. **Ta sytuacja powoduje, że jesteśmy zdecydowanie przeciwni wprowadzaniu jakichkolwiek zmian w Karcie Nauczyciela w tym zakresie do czasu przedłożenia propozycji rządowych regulujących znaczący wzrost płac w oświacie!**

h. m. k.

WZZ „Solidarność - Oświata” nie wyraża zgody na:

- likwidację dodatków o charakterze socjalnym (np. zasiłek na zagospodarowanie czy dodatek mieszkaniowy),
- likwidację tzw. funduszu zdrowotnego - wskazujemy, że ta propozycja nie była nawet przedmiotem jakichkolwiek rozmów w Zespole do spraw statusu prawnego pracowników oświaty ani w Grupach roboczych tego Zespołu!
- przesuwanie przez 11 miesięcy 2019 r. terminów wypłat wynagrodzeń nauczycieli; jest to rażące naruszenie uprawnień pracowniczych (stanowi łamanie m.in. art. 114 Kodeksu cywilnego), które prowadzi do dyskryminacji nauczycieli w porównaniu do innych grup zawodowych (naruszenie Konwencji Nr 111 Międzynarodowej Organizacji Pracy z 25.06.1958 r. dotyczącej dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu).

WZZ „Solidarność - Oświata” zdecydowanie ponawia swoje postulaty w zakresie:

- uzgodnienia z reprezentatywnymi związkami zawodowymi harmonogramu wdrożenia podwyżek płac dla nauczycieli,
- znacznego podwyższenia wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli - minimum o 20% w stosunku do obecnie obowiązujących,
- uwolnienia dodatku za wysługę lat - do minimum 30%,
- zlikwidowania dyskryminującego zapisu, który uzależnia wypłacanie dodatku za trudne warunki pracy od miejsca wykonywania pracy (szkoła specjalna) a nie od pracy z dzieckiem posiadającym stosowne orzeczenie.

WZZ „Solidarność - Oświata” wskazuje również na potrzebę doprecyzowania przepisu art. 53 ust. 2 Karty Nauczyciela w zakresie zobowiązania pracodawcy do dokonywania odpisów na emerytowanych nauczycieli w sytuacji, gdy nie ma informacji o wysokości pobieranej emerytury (renty, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego). W takiej sytuacji proponujemy przyjęcie średniej wysokości emerytury nauczycielskiej wg danych w oddziale ZUS lub w danym organie prowadzącym (jednostce samorządu terytorialnego).

III. Czas pracy.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” pozytywnie ocenia ministerialną propozycję ustawowego ustalenia pensum dla nauczycieli

h. m. k.

wspomagających, pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych! Jest spełnienie wieloletnich postulatów kierowanych przez związki zawodowe do MEN. Projekt, co do zasady usuwa dyskryminację w tym zakresie i likwiduje patologiczne rozwiązania, które są w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego.

WZZ „Solidarność - Oświata” wskazuje jednak, że zaproponowana wysokość pensum dla nauczycieli specjalistów (20 godzin dla nauczycieli wspomagających i 22 godziny dla pozostałych grup) oznacza podwyższenie pensum od 1 do 3 godzin tygodniowo dla ponad połowy zatrudnionych nauczycieli (wg danych z SIO na dzień 30.09.2016 r.) - niższe, niż proponowane przez MEN, pensum posiada obecnie 10.400 nauczycieli wspomagających (z 14.900 zatrudnionych), 1.300 doradców zawodowych (z 2.070), 11.000 pedagogów z 21.600 zatrudnionych, 6.400 psychologów z 10.600 zatrudnionych czy też 10.700 logopedów z 19.300 zatrudnionych!

Związek podtrzymuje swoją propozycję ustalenia pensum na poziomie 18 godzin dla nauczycieli wspomagających i 20 godzin dla pozostałych.

Alternatywnie proponujemy rozważenie wprowadzenia takiego zapisu, który ustali maksymalną wysokość pensum na proponowanym przez MEN poziomie 20 i 22 godzin ale z zastrzeżeniem, że nie może ono być wyższe niż było w roku szkolnym 2016/2017.

IV. Urlop dla poratowania zdrowia.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” zdecydowanie negatywnie ocenia propozycję istotnego ograniczenia możliwości skorzystania przez nauczycieli z prawa do urlopu dla poratowania zdrowia! W ocenie skutków regulacji (OSR) jednoznacznie wskazuje się na finansową motywację proponowanej zmiany - zakłada się oszczędności rzędu 68 milionów zł w 2018 r. i 137 milionów zł w latach następnych.

W powiązaniu z propozycją likwidacji tzw. funduszu zdrowotnego zdecydowanie negatywnie oceniamy propozycje ministerialne.

WZZ „Solidarność - Oświata” wskazuje, że „uszczelnienie” dotychczasowego systemu orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia jest możliwe bez konieczności likwidacji tego prawa. Wskazujemy, że urlop winien być udzielany na wniosek lekarza specjalisty a nie lekarza „pierwszego kontaktu” a ewentualne odwołanie winno być - tak jak dotychczas - rozpatrywane przez lekarzy medycyny pracy.

Propozycja MEN w tym zakresie oznacza de facto likwidację tego uprawnienia. Pozostanie bowiem tylko możliwość skorzystania z leczenia sanatoryjnego,

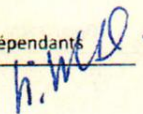
h. w. p.

uzdrowiskowego. Wpisanie zasady, że urlop dotyczy zagrożenia chorobą zawodową oraz wskazanie instytutu badawczego w zakresie medycyny pracy jako instancji odwoławczej powoduje blankietowość tego uprawnienia. Podnosimy, że w Polsce funkcjonują tylko trzy instytuty (w Łodzi, Sosnowcu i w Warszawie) więc ich możliwości sprawnego rozpatrywania tysięcy odwołań z całej Polski są raczej nikłe. Propozycje MEN nie są poparte żadnymi danymi dotyczącymi rodzaju schorzeń, które obecnie są podstawą do wydawania stosownych orzeczeń (np. schorzenia onkologiczne, neurologiczne, ortopedyczne, kardiologiczne). Wskazujemy, że ze szczytkowych i fragmentarycznych danych wynika, że coraz częściej potrzeba skorzystania z urlopu dla poratowania zdrowia wynika z istotnego czynnika środowiskowego w pracy nauczyciela jakim są obciążenia psychiczne. Jest to tym bardziej zaskakujące, że MEN dysponuje stosownymi wynikami badań z lat wcześniejszych (2008) w tym zakresie.

Wnioski.

Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” akceptuje możliwość wprowadzenia następujących propozycji:

1. ustawowego uregulowania w Karcie Nauczyciela pensum nauczycieli wspomagających, pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych - z zastrzeżeniem dotyczącym wysokości pensum (vide pkt III naszych uwag);
2. wykreślenia możliwości przyznawania godzin ponadwymiarowych dyrektorowi i wicedyrektorowi oraz innym osobom, którzy pełnią funkcje kierownicze w szkole;
3. wykreślenia art. 19 Karty Nauczyciela;
4. określenia wymiaru urlopu oraz terminu jego wykorzystania przez dyrektora i wicedyrektora szkoły;
5. określenia wymiaru urlopu dla nauczycieli, którzy realizują pensum w szkole i placówce nieferyjnej;
6. umożliwienia możliwości obniżenia tygodniowego pensum dla nauczycieli niepełnosprawnych;
7. umożliwienia nauczycielom posiadającym prawo do urlopu wychowawczego obniżenia wymiaru czasu pracy;
8. dostosowania kwestii urlopu wypoczynkowego po urlopie zdrowotnym do orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (urlop uzupełniający);
9. przyjęcia zasady, że w przypadku korzystania przez nauczyciela z opieki nad dzieckiem do lat 14 będą to dwa dni w roku a nie 16 godzin.

W pozostałych kwestiach dotyczących zmian w Karcie Nauczyciela Wolny Związek Zawodowy „Solidarność - Oświata” oczekuje od Minister Edukacji Narodowej wycofania ich z dalszego procedowania i skierowania pod obrady Zespołu do spraw statusu prawnego pracowników oświaty w celu wypracowania wspólnych ustaleń w tym zakresie.

z wyrazami nacisku

Przewodniczący
Wolnego Związku Zawodowego
„Solidarność-Oświata”
Sławomir Wittkowiak
Sławomir Wittkowiak